

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER)

**YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19)
HAFTALIK HABER POSTASI
25.08.2020**

İçindekiler

Haftanın HASUDER Uyarısı	2
Dünyadan Haberler	2
DSÖ Haftalık Operasyonel Güncellemelerinde Öne Çıkanlar (21 Ağustos 2020)	2
Kaynak: WHO Weekly Operational Update on COVID-19 21 August 2020	2
ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)	5
Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)	6
Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (U.S. Food and Drug Administration, FDA)	6
Türkiye'den Haberler	7
Kamu Kurumları	8
T.C. Sağlık Bakanlığı	9
T.C. İçişleri Bakanlığı	9
T.C. Milli Eğitim Bakanlığı	9
T.C. Ulaştırma Bakanlığı	10
Meslek Örgütleri ve Dernekler	10
Türk Tabipleri Birliği (TTB)	10
İstanbul Tabip Odası (İTO)	10
Ankara Tabip Odası (ATO)	10
İzmir Tabip Odası	10
Türk Toraks Derneği (TTD)	10
Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)	10
Aile Hekimliği Dernekleri Federasyonu (AHEF)	11
HASUDER'den Haberler	11
Okuma Önerisi	11

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (25.08.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (259.692) Dünya (23.311.719) **Ölüm*:** Türkiye (6.139) Dünya (806.410)

*24 Ağustos 2020 itibariyle açıklanan verilerdir.

Haftanın HASUDER Uyarısı

Temaslıysan Evde Kal!

Temaslı kişi virüsü kapmış olduğundan şüphelendiğimiz kişidir yani her an hasta olabilir. Evde izole olmazsa herkese hastalığı bulaştırabilir. Hasta kişiyile en son temastan sonra hastalığın en uzun kuluçka süresi olan 14 gün boyunca evde kalması gerekir.

Temaslı iseniz evde kalın!

Çevrenizdeki insanları, sevdiklerinizi koruyun!

Dünyadan Haberler

DSÖ Haftalık Operasyonel Güncellemelerinde Öne Çıkanlar (21 Ağustos 2020)

Kaynak: WHO Weekly Operational Update on COVID-19 21 August 2020

- **Dünya İnsani Yardım Günü'nde Küresel COVID-19 müdahale ekipleri tanındı:** Dünya İnsani Yardım Günü'nde dünyadaki diğer acil durumlar ve krizler arasında [en zorlu koşullarda ön cephede COVID-19 ile savaşan insani yardım çalışanları](#)na saygı göstermek için **#RealLifeHeroes (#GerçekHayatKahramanları)** tanımlaması yapıldı. Küresel Sağlık Kümesi, [insani yardım kahramanlarının kısa bir videosu da dahil olmak üzere Sağlık Kümesi COVID-19 Güncellemeleri](#)'ni dağıtarak günü kutladı (19.08.2020).
- **Afganistan'da Koordine Toplum Katılımı:** Mart 2020'de DSÖ ve Afganistan Sağlık Kümesi, COVID-19 salgınına yanıtta derinlemesine toplum katılımı ve açık iletişim için artan ihtiyaca yönelik RCCE (Risk İletişimi ve Toplum Katılımı) Çalışma Grubu'nu toplamıştı. Koordineli yanıtı resmileştirmek için, **RCCE Çalışma Grubu**, COVID-19'da **RCCE'ye Toplu Yaklaşımı** geliştirdi. Yaklaşım, damgalama ve yanlış bilgilendirme ile doğrudan mücadele için diğer sağlık krizlerinde en iyi uygulamalarda öğrenilen derslere dayanmaktadır. Çalışma grubu üyeleri, topluluklarında yaygın olarak ifade edilen belirli söylentiler, sorular ve korkular hakkında girdi toplamak için temel geri bildirim kanallarını belirledi. Çalışma grubu daha sonra Afganistan Halk Sağlığı Bakanlığı ve DSÖ'nün desteğiyle, gündeme getirilen soruları doğrudan ele almak için **rehberlik ve kilit mesajlar** geliştirip bunları kitle iletişim kampanyalarına ve topluluk katılım faaliyetlerine dahil edilmeleri için tüm aktörlere iletmektedir. [Kaynak](#)
- **Acil Medikal Takımları (Emergency Medikal Teams, EMT):** Acil Tıp Ekipleri, COVID-19'a ülke müdahalesini desteklemek için 12 uluslararası görevi tamamladı. EMT'lerin 18

ülke ve bölgede operasyonları devam etmektedir. Vaka yönetimi uzmanları Bangladeş ve Papua Yeni Gine müdahalesini desteklemeye devam etmektedir.

- **Operasyonel Destek ve Lojistik (OSL):** Düşük ve orta gelirli ülkelerin pazar erişimini sağlamak için DSÖ ve paydaşları, tüm DSÖ bölgelerinde 172 ülkeye tedarik sağlayan bir [COVID-19 Tedarik Zinciri Sistemi](#) oluşturmuştur; 18 Ağustos 2020 itibarıyla bölgelere sağlanan ekipman tedariki güncellemeleri tablo ile verildi.
- **Sağlık Alanında Öğrenme:** DSÖ, [OpenWHO.org](#) aracılığıyla COVID-19'a yönelik çevrimiçi öğrenmeye erişimi genişletmektedir. Platformda 118 COVID-19 konulu kurs bulunmaktadır.
- **Teknik Rehberlik ve En Son Yayınlar:** '[COVID-19 vakalarının temaslarının karantinaya alınmasıyla ilgili hususlar](#)' yayımlandı (19.08.2020).
- **Tıp ve Sağlık Ürünleri:**

[COVID-19 Araçlarına \(ACT\) Erişim Hızlandırıcı](#), Nisan 2020'nin sonunda DSÖ ve bir dizi küresel iş ortağı tarafından başlatılmıştı.

- [COVAX](#) portföyündeki **dokuz aşı adayı şu anda Faz II veya Faz III klinik denemelerinden geçmektedir.**
- Dünya nüfusunun yaklaşık %70'ini temsil eden ülkeler, dünyadaki her ülke için COVID-19 aşılmasına hızlı, adil ve eşit erişimi garanti altına almak için tasarlanan [COVAX Tesisleri](#)'nin bir parçası olmak için kaydolmuş veya ilgilerini dile getirmişlerdir.
- **Deksametazon**'un ciddi hastalığa sahip COVID-19 hastalarındaki etkinliğine dair kanıt gösteren klinik çalışmalardan elde edilen sonuçlar Haziran ayında açıklanmıştı, şu anda üretimi büyütme için uluslararası topluluk çaba göstermektedir.
- Şu anda **50'den fazla tanı testi** değerlendirilmektedir.

COVID-19 teşhisi için yayımlanan [Taslak Hedef Ürün Profilleri \(TPP\)](#) ile dört test için kabul edilebilir profiller açıklanmaktadır:

- Şüpheli COVID-19 vakaları ve yakın temaslıları için referans testin mevcut olmadığı veya sonuç için geri dönüş sürelerinin çok uzun olduğu alanlarda akut SARS-CoV-2 enfeksiyonunu teşhis etmek için hasta başı testleri.
- Düşük veya yüksek hacimli ihtiyaçlara uygun olarak akut veya subakut SARS-CoV-2 enfeksiyonunun teşhisi veya doğrulanması için testler.
- SARS-CoV-2 ile önceki enfeksiyonu gösteren hasta başı testleri.
- Orta-yüksek hacimli ihtiyaçlar için SARS-CoV-2 ile önceki enfeksiyonu gösteren testler.
- DSÖ için **SPRP** (Stratejik Hazırlık ve Yanıt Planı) için toplanan fonun durumunu incelemek için [tıklayınız](#). Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan COVID-19 için Küresel İnsani Yardım ve Müdahale Planı (**GHRP**) 3. güncellemesi için [tıklayınız](#).
- **DSÖ Fon Mekanizmaları:** [COVID-19 Dayanışma Yanıt Fonu](#), 565 000 bağışçı ile 233 859 565 ABD Dolarına ulaştı. [DSÖ Acil Durum Fonu \(CFE\)](#) ile 10 milyon ABD doları sağlandı.
- **COVID-19 Küresel Hazırlık ve Yanıt Göstergeleri:**
 - COVID-19 vakalarını tedavi etmek için klinik sevk sistemine sahip olan ülkeler: %84
 - COVID-19 laboratuvar test kapasitesi olan ülkeler: %100
 - Pandemi sırasında sürdürülecek temel sağlık hizmetlerini tanımlayan ülkeler: %35
 - COVID-19 için işlevsel, çok sektörlü, çok ortaklı bir koordinasyon mekanizmasına sahip olan ülkeler: %97
 - Ulusal IPC (enfeksiyon önleme ve kontrol) programı ve tüm sağlık tesislerinde WASH (su, sanitasyon, hijyen) standartları olan ülkeler: %56
 - COVID-19 için risk iletişimi ve toplum katılımı (RCCE) planı olan ülkeler: %94
 - Sağlık çalışanlarına yönelik sağlık iş güvenliği planı olan ülkeler: %26
 - COVID-19 hazırlık ve müdahale planı olan ülkeler: %90
 - Tüm belirlenen ülkeye giriş noktalarında acil durum planlarına sahip olan ülkeler: %35
 - Uzun süreli bakım tesisleri için IPC (enfeksiyon önleme ve kontrolü) ile ilgili ulusal bir politikası ve yönergeleri olan ülkeler: %42

Öncelikli Ülkeler, Küresel İnsani Yardım ve Müdahale Planında (GHRP) yer aldığı gibi düşük gelir grubunda çoğunlukla COVID-19 salgınından etkilenen ve belli kriterleri sağlayan ülkeler olarak tanımlanır. [Kaynak](#)

- Çok sektörlü ruh sağlığı ve psikososyal destek çalışma grubu olan *öncelikli ülkeler*: %67
- COVID-19 nedeniyle en az bir aşı kampanyasını erteleyen *öncelikli ülkeler*: %59
- En az bir IMST (Acil Durum Yönetim Destek Ekibi) üyesinin temel arz tahmini konusunda eğitilmiş olduğu *öncelikli ülkeler*: %50
- Aktif ve uygulanan RCCE koordinasyon mekanizmasına sahip *öncelikli ülkeler*: %81
- Temaslı izlemi noktasına sahip *öncelikli ülkeler*: %33
- Eğitim için IPC noktasına sahip *öncelikli ülkeler*: %83
- **DSÖ Erken Keşif Çalışma Protokolleri:** Bu protokoller küresel bilgi sağlama ve karar vermeyi destekleyen küresel veri toplanmasını ve analizini kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. 97 ülke en az bir DSÖ erken keşif protokolünü uyguladı, 50 ülke bu protokolleri uygulamaya başladı.
- **Global COVID-19 Klinik Veri Platformu:** 46 ülke klinik platforma veri eklemeyi planlıyor, 22 ülke verilerini paylaşmaya başladı.
- **Küresel İnfluenza Sürveyans ve Müdahale Sisteminden Yararlanma:** 32. haftada, 17 ülke sentinel sürveyans sistemlerinden COVID-19 verilerini bildirdi, 31 399 sentinel sürveyans numunesi test edildi, test edilen örneklerin% 7,7'si COVID-19 pozitif.
- **DSÖ bölgelerinde öne çıkan gelişmeler:**
 - **Amerika Bölgesi (AMRO):** PAHO, Olay Tabanlı Sürveyans (EBS) faaliyetine devam ederken ülkeleri Gösterge Tabanlı Sürveyanslarını (IBS) artırmaları için destekledi. Bölgedeki tüm ülkelerin COVID-19'u rutin şiddetli akut solunum yolu hastalığı/grip benzeri hastalık (SARI/ILI) sürveyans sistemlerine entegre etmesini sağlamaya yönelik çabalar devam etti. [Kaynak](#)

Raporlama haftasında PAHO iki yeni epidemiyolojik uyarı yayımladı. İlk uyarıda hamilelik sırasında COVID-19 ile ilgili yakın zamanda yayımlanan çalışmalara göre ['hamile kadınlar arasındaki başvurularda şiddetli COVID-19 formları ile başvurmanın ve dolayısıyla hastaneye kaldırılma, yoğun bakım ünitelerine kabul edilme riskinin arttığı'](#) vurgulandı (13.08.2020). İkinci uyarı, [COVID-19'un komplikasyonlarına ve sekellerine](#) odaklandı. COVID-19 vakalarının, komplikasyonlarının ve sekellerinin zamanında tespit edilmesini, uygun şekilde yönetilmesini kolaylaştırmak için taraf devletlerin sağlık uzmanlarını bilgilendirmeye devam etmeleri için öneriler içeriyordu (12.08.2020).

PAHO, pandemi sırasında farmakovijilans, teknovijilans ve hemovijilans konularında düzenleyici karar verme sürecini desteklemek için Pandemi Acil Durumunda Tıbbi Ürünlerin ruhsatlandırma sonrası sürveyansına ilişkin kılavuz ve öneriler hazırlamıştır. Bu, PAHO'nun, vaka yönetimi için önerilen tıbbi cihazlar için teknik açıklamalar ve spesifikasyonlar sağlayan [COVID-19 Bağlamında Öncelikli Tıbbi Cihazlar Listesi](#)'ndeki beşinci güncellemesine ek olarak yapılmıştır.

- **Afrika Bölgesi (AFRO):** Sierra Leone Sağlık ve Sanitasyon Bakanlığı, COVID-19 müdahalelerinin uygulanmasında halk sağlığı olaylarını ve acil durumları ortak Birleşmiş Milletler desteği ile etkili bir şekilde yönetmek için gözetim, acil durumlara hazırlık, dayanıklılık ve müdahale sistemlerini güçlendirdi.

Ekvator Ginesi, Gambiya, Gine Bissau ve Nijer; COVID-19 için bir epidemiyolojik durum analizi ve test stratejisi geliştirmektedir.

- **Doğu Akdeniz Bölgesi (EMRO):** Bölge Ofisi, acil görevler aracılığıyla ülke içinde klinik yönetimi desteklemeye devam ediyor. Beyrut'ta liman patlaması sonrası COVID-19 klinik yönetim boşluklarını belirlemeye odaklanan görev devam ediyor. Ek olarak klinik yönetim için Yemen'de bir görev tamamlandı ve görev raporları yakında paylaşılacak.

Ürdün'de, klinik yönetim eğitimi oturumları ülke bağlamına uyacak şekilde geliştirilmektedir.

Suriye Arap Cumhuriyeti ve Sudan'a, alt ulusal düzeyde ademi merkezîyetçilik yoluyla, test kapasitesinin artırılması ve ulusal laboratuvar ağlarının güçlendirilmesi için destek sağlanmaktadır.

EMRO, İsveç tarafından bağışlanan yeni PCR makinelerini en üst düzeye çıkarmak için Suriye'nin kuzeydoğusundaki özyönetim tarafından onaylanan, laboratuvar kapasitesini değerlendiren ekibe danışmanlık yapmaktadır.

- **Avrupa Bölgesi (EURO):** DSÖ Avrupa Bölge Ofisi ve Robert Koch Enstitüsü'nün ortak Özbekistan misonu 21-27 Ağustos'ta gerçekleşmektedir.

Kuzey Makedonya'da COVID-19 ile ilgili devam eden davranışsal içgörüş çalışması öncelikle bilgiyi, risk algılarını, önleyici davranışları ve güveni izlemeye odaklanmaktadır. Çalışmanın ikinci turu yakın zamanda tamamlandı ve üçüncü tur başlatıldı.

DSÖ Bölge Ofisi, COVID-19 testi için ulusal bir ölçek büyütme planının geliştirilmesinde Kazakistan'daki Hükümeti ve Sağlık Bakanlığı'nı daha fazla desteklemek için takip görevinde bir laboratuvar uzmanı görevlendirdi.

- **Güney Doğu Asya Bölgesi (SEARO):** Nisan ortasından bu yana Cox's Bazar'daki aşılama hizmetleri durdurulmuştu. Buna yanıt olarak hükümet, DSÖ ve sağlık sektörü ortakları, haftada 6 gün açık sabit saha oturumları ve sağlık tesisi temelli oturumlar ile rutin aşılama hizmetlerini sürdürmek için sağlık tesisi tabanlı bir geçiş stratejisi geliştirdi. Şu anda, Cox's Bazar'da rutin aşılama oturumlarını sağlamak için sabit aşılama yerleri olarak 55 sağlık tesisi ve 60 diğer sosyal yardım merkezi çalışmaktadır.

Sağlık sektörü/DSÖ ve Cox's Bazar'daki çocuk koruma alt sektörü tarafından Ağır Akut Solunum Yolu Enfeksiyonu Tedavi Merkezlerini işleten çocuk bakıcıları ve ortakları için bir dizi eğitim organize edildi.

- **Batı Pasifik Bölgesi (WPRO):** Filipinler'deki DSÖ Ülke Ofisi, Sağlık Bakanlığı ile birlikte DSÖ Sosyal Bilimler Havuzu tarafından düzenlenen küresel öğrenme web semineri sırasında sağlık çalışanları arasında yürütülen ortak çalışmayı sundu. Çalışmada Filipinler'in farklı illerinden sağlık çalışanlarından bilgi ihtiyaçları hakkında 900'den fazla yanıt toplandı.

DSÖ İşbirliği Merkezleri ile COVID-19 müdahalesi sırasında işbirliğinin ve ağı güçlendirilmesine ilişkin 25 Ağustos 2020'de sanal bir toplantı yapılacağı duyuruldu. Toplantının genel hedefleri arasında DSÖ İşbirliği Merkezleri'nin COVID-19 yanıtındaki mevcut katkılarını kabul etmek, COVID-19 bağlamında bu merkezlerin katkısını en üst düzeye çıkarmak için iyi uygulamaların ve derslerin paylaşılması, öncelikli teknik alanlar altında potansiyel işbirliği fırsatlarının ve mekanizmalarının belirlenmesi, yenilikçi ağı işbirliklerinin güçlendirilmesi ve teşvik edilmesi yer almaktadır.

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- [COVID-19 Salgını Sırasında Düşük Kaynaklı Ülkelerde Temel Hizmetleri Sürdürmek ve Tüberküloz için Önleme, Bakım ve Tedavi Sağlamak için Operasyonel Hususlar](#) yayımlandı (17.08.2020).
- Bir toplulukta COVID-19 yayılımını anlamak için yeni bir halk sağlığı aracı olarak: [Ulusal Atıksu Gözetim Sistemi](#) bilgileri yayımlandı (18.08.2020).
- [COVID-19 Azaltma Stratejisi Olarak Maske Takma ile ilgili İzleme ve Değerlendirme Eylem Kılavuzu](#) yayımlandı (18.08.2020).
- CDC, [ABD'ye Giriş Yapmaları Yasak Olan Yolcuları](#) yayımladı (18.08.2020).
- [Çocuk Sağlığı Profesyonelleri](#) için bilgiler yayımlandı (19.08.2020).
- [CDC, verilerinin Amerikan Yerlileri ve Alaska Yerlisi popülasyonlarında orantısız COVID-19 etkisini gösterdiğini yayımladı](#) (19.08.2020).
- [Temas Takibi Hakkında Sağlık Departmanları İçin Sık Sorulan Sorular](#) yayımlandı (20.08.2020).

- Karayolu şirketleri için; [Karayolları Araçları](#) paylaşıldı (20.08.2020)
- Ebeveynler için; [Genç Erişkinlik](#), [Ergenlik](#), [Çocukluk](#) ve [Erken Çocukluk](#) dönemlerine yönelik materyaller paylaşıldı (21.08.2020).
- Hava yolu şirketleri için [Hava Seyahati Araçları](#) yayımlandı (21.08.2020).
- [Okullar ve Kreşler: Planlama, hazırlık ve mücadele](#) hakkında bilgiler yayımlandı (21.08.2020).
- CDC, [COVID-19 Mücadelesinde Sağlık Eşitliği Stratejisini](#) paylaştı. COVID-19 Eşitsizliklerini Azaltması ve Sağlık Eşitliğini Elde Etmeye Yönelik İlerlemeyi Hızlandırması planlanıyor (21.08.2020).
- [Yemekler ve COVID-19](#) hakkında bilinmesi gerekenler yayımlandı (22.08.2020).

Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)

- ECDC tarafından, [“SARS-CoV-2’de Geniş Popülasyonlarda Test Uygulamaları: AB / AEA ve Birleşik Krallık’ta Ülke Deneyimleri ve Potansiyel Yaklaşımlar”](#) adlı teknik rapor yayımlandı. (19.08.2020) [Kaynak](#)
- ECDC tarafından, süregelen halk sağlığı tehditleri hakkında haftalık bir bülten olan [“Bulaşıcı Hastalık Tehditleri Raporu, 16 - 22 Ağustos 2020, 32. Hafta”](#) yayımlandı. Raporda COVID-19’un yanı sıra diğer bulaşıcı hastalıklar ile ilgili güncellemeler yer aldı (21.08.2020). [Kaynak](#)

Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (U.S. Food and Drug Administration, FDA)

- FDA, Yale Halk Sağlığı Okulu'na, COVID-19'da yeni bir numune yöntemi olarak tükürük almayı kullanan [SalivaDirect](#) COVID-19 tanı testi için, acil kullanım izni (EUA) verdi. (17.08.2020)
 - Bu moleküler test için numunenin özel eğitim almış sağlık uzmanları tarafından alınmasına gerek yok; özel pamuklu çubuk veya toplama cihazı gerektirmeksizin, herhangi bir steril kaptaki bir tükürük örneği toplanabilir.
 - SalivaDirect SARS-CoV-2’den nükleik asidin kalitatif tespiti içindir. Ayrı bir nükleik asit ekstraksiyon aşaması gerektirmediği için de benzersizdir. Bu önemlidir, çünkü diğer testlerde bu adım için kullanılan ekstraksiyon kitleri geçmişte kıtlığa eğilimliydi.
- FDA, tüketicileri koruma çabasının bir parçası olarak, COVID-19 ile ilgili sahte ürünler satmak için Amazon Associates programına katılan bir şirket olan [SilveryGuy](#)'a Federal Ticaret Komisyonu ile ortak bir uyarı mektubu gönderdi. (17.08.2020)
 - SilveryGuy, insanlarda COVID-19'u hafifletebileceğine, önleyebileceğine, tedavi edebileceğine, teşhis edebileceğine veya iyileştirebileceğine dair yanıltıcı iddialarla şirketin web sitesinde Kolloidal Gümüş ürünlerinin satışını teşvik ediyor.
 - Şu anda, COVID-19'u önlemek veya tedavi etmek için FDA onaylı hiçbir ürün bulunmamaktadır. COVID-19 konusunda endişeli tüketiciler, sağlık hizmetleri sağlayıcısına danışmalıdır.
- FDA, solunum cihazları hakkında iki yeni akış şeması ve destekleyici bilgiler paylaştı. (18.08.2020)
 - Sağlık hizmeti sağlayıcıları ve tesisleri için: [Sağlık Bakım Tesisiniz için Maskelerin Seçilmesine İlişkin Hususlar](#)
 - Üreticiler ve distribütörler için: [COVID-19 Salgını Sırasında Mevcut Acil Kullanım İzni \(EUA\) Kapsamında Amerika Birleşik Devletleri'nde Sağlık Hizmetlerinde Kullanım Amaçlı Maskelerin Üretilmesi ve Dağıtılması](#)
- FDA, [Sağlık Uzmanları için COVID-19 Kaynakları](#) sayfasını [CURE ID](#) uygulamasını içerecek şekilde güncelledi. (18.08.2020)
 - CURE ID, klinisyenlerin COVID-19 hastalarını ve tedavisi zor diğer bulaşıcı hastalıkları olan hastaları tedavi etme deneyimlerini hızlı ve kolay bir şekilde paylaşmalarına olanak tanıyor.
- FDA, COVID-19 antijen testi için [üçüncü Acil Kullanım İzni'ni \(EUA\)](#) yayımlandı. (19.08.2020)
 - Antijen testi, swablar burun boşluğundan toplanan örnekleri test ederek virüsün üzerinde veya içinde bulunan protein parçalarını hızla eden bir tanısal testtir.

- FDA, [UV ışıklar ve lambalar hakkında sık sorulan soruları](#) yayımlandı. Tüketicilerin evde veya benzeri yerlerde dezenfeksiyon amacıyla ultraviyole-C (UVC) lambaları kullanmakla ilgili sorularına yanıt sağlıyor. (19.08.2020)
- FDA, "[COVID-19'da Üretim, Tedarik Zinciri ile İlaç ve Biyolojik Ürün Denetimleri](#)" başlıklı geçici bir endüstri kılavuzu yayımlandı. FDA, COVID-19 salgınının yalnızca halk sağlığını değil, aynı zamanda ilaç geliştirme programlarını, devam eden üretim operasyonlarını ve FDA'nın teftiş yapma becerisini de etkilediğini kabul ediyor. Kılavuzdaki sorular ve cevaplar, farmasötik ürünler üreten tesisler ve klinik, analitik ve klinik olmayan çalışmaların yürütülmesinde yer alan tesisler için denetimler hakkında bilgi sağlıyor. (20.08.2020)
- FDA tüketicileri koruma çabasının bir parçası olarak, COVID-19 ile ilgili sahte ürünler sattığı için Federal Ticaret Komisyonu ile [Living Senior, LLC](#)'ye ortak bir uyarı mektubu gönderdi. Living Senior, LLC, ürünlerin insanlarda COVID-19'u hafifletebileceğine, önleyebileceğine, tedavi edebileceğine, teşhis edebileceğine veya iyileştirebileceğine dair yanıltıcı iddialarla kannabidiol (CBD) ürünleri satmaktadır. FDA, Living Senior, LLC'nin bu onaylanmamış ve yetkisiz ürünlerin satışını derhal durdurmasını talep etti. (20.08.2020)
- FDA, COVID-19'u hafiflettiğini, önlediğini, teşhis ettiğini ve / veya iyileştirdiğini iddia eden onaylanmamış göbek kordonu türevi bir ürün olan CoreCyte'yi pazarlamak isteyen Predictive Biotech, Inc.'e bir uyarı mektubu yayımlandı. Ek olarak, FDA, Federal Ticaret Komisyonu ile birlikte, COVID-19'u önlemek için ABD'deki hastalara CoreCyte'ı satışa sunmak isteyen PA Green Wellness, LLC'ye ayrı bir mektup yayımladı. (20.08.2020)
[Kaynak](#)
- FDA, OSHA ile ortaklaşa, [COVID-19 Salgını Sırasında İnsan ve Hayvan Gıda Operasyonları İçin Çalışan Sağlığı ve Gıda Güvenliği Kontrol Listesi](#) geliştirdi. (20.08.2020)
 - Kontrol listesi FDA, CDC ve OSHA'dan rehberlik alıyor ve pandemi sırasında etkilenen gıda operasyonları için çalışan sağlığı, sosyal mesafe ve gıda güvenliği alanlarında hızlı bir referans görevi görüyor.
- FDA, Nova2200 için NovaSterilis, Inc.'e [acil kullanım yetkisi](#) verdi. (21.08.2020)
- FDA, sağlık hizmeti sağlayıcılarına (HCP) ve sağlık bakım tesislerine, pasif koruyucu bariyerlerin (negatif basınca sahip olmayanlar) COVID-19 açısından riskli sağlık çalışanlarını, hastaları tedavi ederken artan sağlık riski oluşturduğu konusunda uyarın bir mektup yayımlandı (21.08.2020). [Kaynak](#)

Türkiye'den Haberler

Tablo 1. Günlük Test Sayısı, Vaka ve Ölüm Sayıları ile İlgili Veriler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
17.08.2020	74.846	1,65	1.233	250.542	22	5.996	2,39
18.08.2020	82.318	1,53	1.263	251.805	20	6.016	2,39
19.08.2020	87.223	1,49	1.303	253.108	23	6.039	2,39
20.08.2020	92.301	1,53	1.412	254.520	19	6.058	2,38
21.08.2020	92.227	1,30	1.203	255.723	22	6.080	2,38
22.08.2020	93.007	1,41	1.309	257.032	22	6.102	2,37
23.08.2020	80.302	1,52	1.217	258.249	19	6.121	2,37
24.08.2020	95.943	1,50	1.443	259.692	18	6.139	2,36

Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100

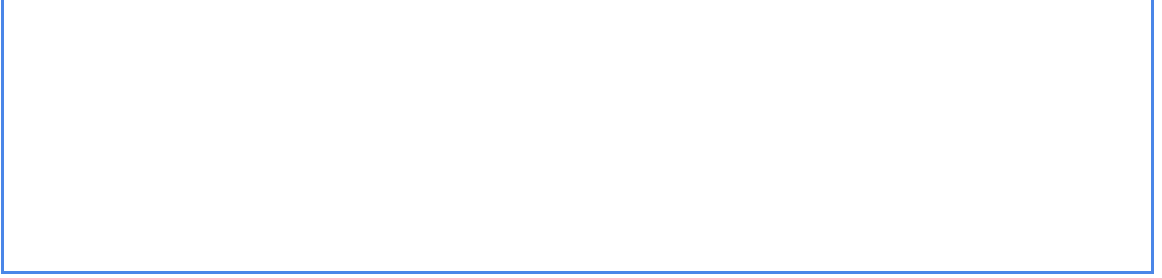
Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 [Kaynak](#)

Bu hafta salgın eğrisini paylaşmadık.

Çünkü;

Sağlık kurumlarında çalışan meslektaşlarımızın sözel ifadeleri ile belirttikleri hasta yoğunlukları ile kamuoyundan izleyebildiğimiz resmi sayılara yansıyan durumda farklılıklar olduğuna dair izlenimlerimiz var. Artık endemik durumda seyreden (1000 civarı vaka sayısı) eğride beklenen pikler görülmemektedir.

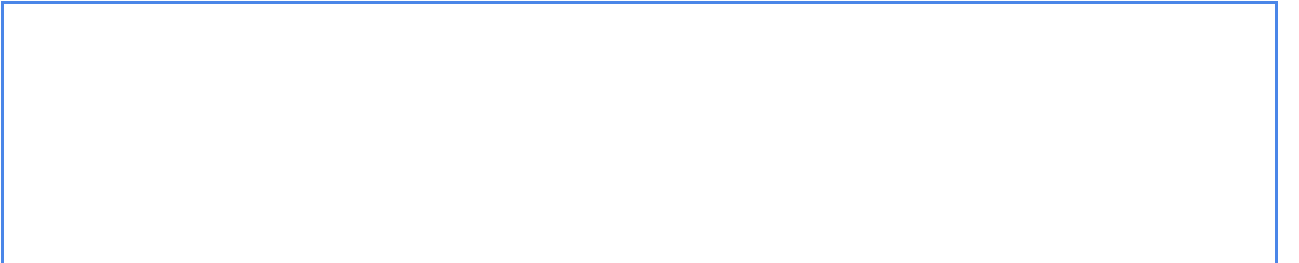
Grafik 1. Kümülatif Vaka Sayısı ve Enfeksiyon Hızı

Grafik 2. Yeni Vaka Sayısı ve Enfeksiyon Hızı

Grafik 3. Yeni Vaka Salgın Eğrisi

Kamu Kurumları

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından
 - [10/08/2020 – 16/08/2020 COVID-19 Haftalık Durum Raporu](#) yayımlandı. 10-16 Ağustos tarihleri arasında:
 - Test sayısı 461.436'dır.
 - Hastaneye yatırılan yeni hasta sayısı 3.407'dir.
 - Sağlık Bakanlığınca onaylanan ölümlere ilişkin ölüm hızı %2,39'dur.
 - 100.000 kişiye düşen toplam vaka sayısı 301,0 ve son 7 gün içinde 100.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı 10,2'dir.
 - [17/08/2020 COVID-19 Günlük Durum Raporu](#) yayımlandı. Bir önceki güne göre:
 - Test sayısında %13,7 artış ve hastaneden taburcu edilen yeni hasta sayısında %14,7 artma
 - Bölgelerdeki vaka değişim yüzdesinde en fazla azalış Batı Marmara Bölgesinde, en fazla artış Batı Karadeniz Bölgesindedir.
 - 65-79 yaş grubunda 1.000.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı kadınlarda 20,4, erkeklerde ise 21,7'dir.
 - [18/08/2020 COVID-19 Günlük Durum Raporu](#) yayımlandı. Bir önceki güne göre:
 - Test sayısında %9,7 artış ve hastaneden taburcu edilen yeni hasta sayısında %1,1 artma
 - Bölgelerdeki vaka değişim yüzdesinde en fazla azalış Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, en fazla artış Batı Marmara Bölgesindedir.
 - 65-79 yaş grubunda 1.000.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı kadınlarda 22,6, erkeklerde ise 23,1'dir.
 - [19/08/2020 COVID-19 Günlük Durum Raporu](#) yayımlandı. Bir önceki güne göre:
 - Test sayısında %6,6 artış ve hastaneden taburcu edilen yeni hasta sayısında %3,1 artma
 - Bölgelerdeki vaka değişim yüzdesinde en fazla azalış Doğu Karadeniz Bölgesinde, en fazla artış Ege Bölgesindedir.
 - 80 yaş ve üzeri grupta 1.000.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı kadınlarda 20,3, erkeklerde ise 24,7'dir.
 - [20/08/2020 COVID-19 Günlük Durum Raporu](#) yayımlandı. Bir önceki güne göre:
 - Test sayısında %5,1 artış vardır.
 - Bölgelerdeki vaka değişim yüzdesinde en fazla azalış Batı Marmara Bölgesinde, en fazla artış Ortadoğu Anadolu Bölgesindedir.
 - 80 yaş ve üzeri grupta 1.000.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı kadınlarda 22,4, erkeklerde ise 24,7'dir.

T.C. İçişleri Bakanlığı

- Tüm il ve ilçelerde, valiler, kaymakamlar, belediye başkanları, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve personeli, köy/mahalle muhtarları, meslek odaları, genel kolluk birimleri (polis, jandarma, sahil güvenlik) ve özel kolluk görevlilerinin (zabıta, özel güvenlik vb.) katılımıyla oluşturulan ekipler tarafından [SAĞLIK İÇİN HEPİMİZ İÇİN](#) mottosu ile 19 Ağustos Çarşamba günü yaşamın tüm alanlarını kapsayacak şekilde genel denetimler gerçekleştirileceği duyurulmuştur.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

- Öğrencilere hijyene yönelik [Öğrenci Bilgilendirme Rehberi](#) yayımlandı.
- Veliler için korunmaya yönelik [Veli Bilgilendirme Rehberi](#) yayımlandı.
- Eğitim ortamlarında hijyene yönelik uyulması gereken kurallarla ilgili [Yönetici ve Öğretmen Bilgilendirme Rehberi](#) yayımlandı.
- Bakan Selçuk, okullara [Okulum Temiz Belgesi](#) verileceğini duyurdu.

T.C. Ulaştırma Bakanlığı

- Koronavirüs ile mücadele kapsamında, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Liman Başkanlıkları tarafından 15-16 Ağustos 2020 tarihlerinde, seyir emniyeti ile deniz can, mal ve çevre güvenliğini temini amacıyla gününbirlik tur teknelerine program dışı denetimler yapıldı. [Kaynak](#)
- Bakan Karaismailoğlu, COVID-19 salgını nedeniyle durdurulan sıcak hava balon turlarının, 22 Ağustos itibarıyla koronavirüs tedbirleri ile tekrar başlatılacağını duyurdu. [Kaynak](#)

Meslek Örgütleri ve Dernekler

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

- TTB Merkez Konseyi'nin düzenlediği "**Pandemide Okul Sağlığı**" konulu **basın toplantısı**, 18 Ağustos 2020 tarihinde online olarak gerçekleştirildi. Basın toplantısı TTB'nin youtube ve twitter hesaplarından da canlı olarak yayınlandı (18.08.2020).
- TTB, COVID-19 pandemi ile mücadele sürecinde **özlük hakları ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi talebiyle illerde basın açıklamaları gerçekleştirdi** (21.08.2020).

İstanbul Tabip Odası (İTO)

- İTO tarafından, TTB'nin çağrısıyla, devam eden pandemi sürecinde hekimler ve sağlık çalışanlarının artan işyükü, yıpranmışlığı, yaşanan hak kayıpları konusunda bir basın toplantısı yapıldığı açıklandı. (21.08.2020) [Kaynak](#)

Ankara Tabip Odası (ATO)

- ATO tarafından, TTB'nin çağrısıyla, devam eden COVID-19 pandemisi sürecinde, sağlık emekçilerinin özlük hakları, çalışma koşulları ve ücretleri ile ilgili TTB Merkez Konseyi ile ortak bir basın açıklaması gerçekleştirildiği bildirildi. (21.08.2020) [Kaynak](#)

İzmir Tabip Odası

- İzmir Tabip Odası tarafından, devam eden pandemi sürecinde sağlık çalışanlarının özlük hakları, çalışma koşulları ve ücretleri konusunda, TTB'nin çağrısı ile basın açıklaması gerçekleştirildiği açıklanarak, açıklamanın **video**su paylaşıldı. (24.08.2020) [Kaynak](#)

Türk Toraks Derneği (TTD)

- TTD tarafından hazırlanan "COVID-19 ve Bilim" konulu, Lancet'te yayımlanan bilimsel yazının **Türkçe** ve **İngilizce** metinleri dernek tarafından paylaşıldı. (16.08.2020) [Kaynak](#)
- TTD, dernek tarafından hazırlanan, Lancet'te yayımlanan bilimsel yazı hakkında bir **basın bildirisi** yayımladı. (16.08.2020) [Kaynak](#)
- TTD Doğu Anadolu Şubesi ve Kuzeydoğu Anadolu Şubesi tarafından, 24 Ağustos 2020 saat 20:00'da "COVID-19 Güncel Durum" konu başlıklı online toplantı gerçekleştirileceği duyuruldu. (22.08.2020) [Kaynak](#)

Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)

- Haftalık KLİMİK bülteninin son sayısı yayımlandı (18.08.2020). [Kaynak](#)
- KLİMİK tarafından, "**İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Alanının COVID-19 Salgınındaki Mevcut Durumunu Saptama Ve Görüş Alma Anketi**" dernek üyelerinin katılımı ricası ile paylaşıldı. (20.08.2020) [Kaynak](#)
- KLİMİK tarafından, **25 Ağustos 2020 Salı** günü, **21.00-22.30** saatleri arasında "**COVID-19 Tedavisinde Son Durum**" konulu web konferansı yapılacağı duyuruldu. (21.08.2020) [Kaynak](#)

Aile Hekimliği Dernekleri Federasyonu (AHEF)

- AHEF, Aile Hekimlerinde Sağlık Bakanlığı tarafından yerine getirilmesi istenen talepler için bir bildiri yayımladı. (20.08.2020) [Kaynak](#)
- AHEF tarafından, derneğin SGK'ya ASM'lerde COVID-19 rapor başvurularını önleme amacıyla yapılan başvuru metni paylaşıldı. (21.08.2020) [Kaynak](#)
- AHEF tarafından, yurtlara kabul için aile hekimliklerine rapor başvurularının COVID-19 pandemisi nedeni ile uygun olmadığı belirtilmiş, Sağlık Bakanlığı'na iletilen başvuru metni paylaşıldı. (22.08.2020) [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Haftanın konuları bölümünde Prof. Dr. Dilek Aslan bu hafta 23.08.2020 tarihinde "[Sağlık için](#)" konulu içeriği paylaştı.
- Prof.Dr.Gül Ergör Halk TV'nin konuğu oldu. [İzlemek için](#)

Okuma Önerisi

Ön safta görevli sağlık hizmeti çalışanları ve genel toplum arasında COVID-19 riski: ileriye dönük bir kohort çalışması

Ön saftadaki sağlık çalışanları için ve COVID-19 riski için veri sınırlıdır. Genel toplumla karşılaştırarak ön safta yer alan sağlık çalışanları arasındaki COVID-19 riskini ve kişisel koruyucu ekipmanın (KKD) risk üzerindeki etkisini değerlendirmeye çalıştık. 24 Mart (Birleşik Krallık) ve 29 Marttan (ABD), 23 Nisan 2020'ye kadar COVID Semptom Çalışması akıllı telefon uygulamasından (aplikasyon) elde edilen kendilerinin doldurduğu verileri kullanarak, Birleşik Krallık ve ABD'de ön safta görevli sağlık çalışanları da dahil olmak üzere genel toplumda prospektif, gözlemsel bir kohort çalışması yaptık. Katılımcılar, uygulamada gönüllü kullanıcılar ve ilk kullanım ile demografik faktörler (yaş, cinsiyet, ırk veya etnik köken, boy ve kilo ve meslek dahil) ve tıbbi geçmiş hakkında bilgi sağlandı; daha sonra COVID-19 semptomları bildirildi. COVID-19 testi pozitif olan birincil çıktıların çok değişkenli düzenlenmiş risk oranlarını (HR) tahmin etmek için Cox orantısız risk modellemesini kullandık. COVID semptom Çalışması uygulaması ClinicalTrials.gov, NCT04331509'a kayıtlıdır. Toplumdaki 2.035.395 birey ve 99.795 ön safta görevli sağlık çalışanı arasında, 34.435.272 kişi-gün boyunca, COVID 19 testi pozitif 5545 vaka raporu kaydettik. Genel toplumla karşılaştırıldığında, ön safta yer alan sağlık bakımı çalışanlarının, pozitif COVID-19 test bildiriminde artmış riske sahipti (düzeltilmiş HR 11.61, % 95 CI 10.93-12.33). Ön safta yer alan sağlık hizmetleri çalışanları ile genel toplum arasındaki test sıklığı arasındaki farklılıkları ve olası seçim yanlılığını hesaba katmak için, COVID-19 testi alma olasılığını düzenlemek için ters olasılık-ağırlıklı bir model kullanıldı (ayarlanmış HR 3.40, % 95 CI 3.37-3.43). İkincil ve post-hoc analizler KKD'nin, klinik ortamın yeterliliğini ve etnik geçmişin de önemli faktörler olduğunu önerdi. İngiltere ve ABD'de, ön safta görevli sağlık hizmeti çalışanları arasında pozitif COVID-19 testi raporlama riski artmıştır. Sağlık hizmetleri sistemleri, yeterli KKD erişilebilirliğini sağlamalı ve sağlık hizmeti çalışanlarını, özellikle Siyahi, Asyalı ve azınlık etnik kökenlerinden gelenleri COVID-19'dan korumak için ek stratejiler geliştirmelidir. Bu gözlemsel bulguların ek takibi gereklidir.

Nguyen LH, et al. Risk of COVID-19 among front-line health-care workers and the general community: a prospective cohort study. *Lancet Public Health* 2020. [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(20\)30164-X](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(20)30164-X)

Preseptomatik yayılma, COVID-19 yayılımına büyük katkıda bulunur mu?

Bu makale He ve ark.nın sekonder vakaların %44'ünün hastalığın preseptomatik evrelerinde enfekte olduğunu raporladıkları çalışmayı ele almakta. He ve ark.nın çalışmasında SARS-CoV-2 viral yükünün, semptomun başladığı gün (0. gün) en yüksek olduğu ve daha sonra azaldığı

gösterilmiş. Yapılan analizler neticesinde virüs titrelerinin semptom başlangıcında veya öncesinde zirve yapacağı öne sürülmüş. Bununla birlikte, bireysel viral yük izlemlerinin görsel olarak incelenmesinin, bu yorumu çürüttüğü belirtilmiş. Bu makalede He ve ark.nın çalışmasında, verilerin boylamsal doğasını hesaba katmak için bir karma etki modelinin kullanılıp kullanılmadığının yöntemlerde açık olmadığı ve bu model kullanılmadıysa sonuçların yanlış yorumlanmasına neden olabileceği ifade ediliyor. Ayrıca araştırmada modelleme çalışmalarının epidemiyolojik verilerin yorumlanmasında değer sağlayabileceği, ancak COVID-19 modellerinin içlerinde yerleşik olarak bulunan varsayımlara oldukça bağımlı olduğu ve asemptomatik vakalar hakkındaki bilgilerin azlığından dolayı yanlış yorumlamalara oldukça açık olduğu belirtilmiş. Bu makalede He ve ark.nın çalışmasındaki veriler, literatürdeki pek çok modelleme ve doğrudan gözlem çalışmasından elde edilen verilerle yorumlanarak değerlendirilmiş.

Slifka, M.K., Gao, L. Is presymptomatic spread a major contributor to COVID-19 transmission?. Nat Med (2020). <https://doi.org/10.1038/s41591-020-1046-6>

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Uzm. Dr. Dilek Ener, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver, Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler, Arş. Gör. Dr. Güzin Özbey, Arş. Gör. Dr. Atalay Aktuna, Arş. Gör. Dr. Selva Dilan Gölbaşı tarafından hazırlanmıştır.*